1) Ακυρώνει την απόφαση της Επιτροπής, της 9ης Ιουλίου 1982, απευθυνθείσα στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, με την οποία διαπιστώνεται ότι η επιστροφή εισαγωγικών δασμών στην περίπτωση της προσφεύγουσας δεν είναι δικαιολογημένη.

2) Απορρίπτει κατά τα λοιπά την προσφυγή.

3) Καταδικάζει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

Galmot Mackenzie Stuart Everling

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 15 Δεκεμβρίου 1983.

Ο γραμματέας
κ.α.α.

J. A. Pompe

Βοηθός γραμματέας

Ο πρόεδρος του τρίτου τμήματος

Y. Galmot

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ G. FEDERICO MANCINI ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΑΝ ΣΤΙΣ 27 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1983 [1]

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

1. Καλείσθε να αποφανθείτε επί της προσφυγής της 21ης Οκτωβρίου 1982, με την οποία η εταιρεία Papierfabrik Schoellershammer ζητεί από το Δικαστήριο: α) να ακυρώσει την απόφαση της Επιτροπής της 9ης Ιουλίου 1982, που αφορά διαδικασία προβλεπόμενη στο άρθρο 13 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1430/79 σχετικά με την επιστροφή εισαγωγικών δασμών· 6) να διαπιστώσει ότι η εν λόγω επιστροφή είναι δικαιολογημένη στην προκειμένη περίπτωση.

Τα πραγματικά περιστατικά είναι τα ακόλουθα: για να αντεπεξέλθει σε παραγγελία που υπερέβαινε τις παραγωγικές της δυνατότητες, η προσφεύγουσα εισήγαγε από την Ελβετία πέντε φορτία χαρτιού σχεδιάσεως, δηλώνοντάς τα στο τελωνείο του Düren ως προοριζόμενα να τεθούν σε ελεύθερη κυκλοφορία και καταβάλλοντας τους σχετικούς δασμούς ποσού 24 703,96 γερμανικών μάρκων (5-15 Οκτωβρίου 1981). Αλλά το εμπόρευμα δεν προοριζόταν για εσωτερική κατανάλωση· παρέμεινε όμως στο κοινοτικό τελωνειακό έδαφος κατά το χρονικό διάστημα που ήταν αναγκαίο για την επίθεση νέων ετικετών και για τη φόρτωση στα εμπορευματοκιβώτια της

1 — Μετάφραση από τα ιταλικά.

ναυτιλιακής εταιρείας που ανέλαβε τη μεταφορά στην Ιαπωνία (6-21 Οκτωβρίου 1981). Με αίτηση της 9ης Νοεμβρίου 1981, η προσφεύγουσα ζήτησε από τις γερμανικές τελωνειακές αρχές, σύμφωνα με τον κανονισμό 1430 του Συμβουλίου, της 2ας Ιουλίου 1979 (ΕΕ ειδ. εκδ., 11/015, σ. 162), την επιστροφή των καταβληθέντων δασμών. Προέβαλε ότι το εμπόρευμα δηλώθηκε από πλάνη ως προοριζόμενο να τεθεί σε ελεύθερη κυκλοφορία και, για να αποδείξει ότι δεν φέρει ευθύνη, επικαλέστηκε τόσο την ιδιομορφία της προκειμένης περιπτώσεως (εισαγωγή και άμεση εξαγωγή) σε σχέση προς τις συνήθεις εργασίες των οποίων είχε πείρα, όσο και την ανωμαλία που προκάλεσε στην επιχείρησή της η χρησιμοποίηση νέου και μη ακόμη έμπειρου προσωπικού.

Το τελωνείο του Aachen αρνήθηκε πάντως να της επιστρέψει τους καταβληθέντες δασμούς, διότι — όπως ανέφερε η απόφαση — η εξαγωγή του εμπορεύματος δεν πραγματοποιήθηκε υπό τελωνειακό έλεγχο. Η εταιρεία Schoellershammer ζήτησε τότε να της επιστραφούν οι καταβληθέντες δασμοί λόγω επιεικείας (2 Δεκεμβρίου 1981). Με έγγραφο της 8ης Απριλίου 1982, το γερμανικό υπουργείο οικονομικών ζήτησε από την Επιτροπή να εξετάσει την αίτηση σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στον κανονισμό 1575 της 20ής Ιουνίου 1980 (ΕΕ ειδ. έκδ., 03/029, σ. 73), και ιδίως στα άρθρα του 4 μέχρι 7, που προβλέπουν τη διατύπωση γνώμης από εμπειρογνώμονες των κρατών μελών, οι οποίοι συνέρχονται στα πλαίσια της επιτροπής τελωνειακών ατελειών. Με πλειοψηφία και με αποχή μόνο της γερμανικής αντιπροσωπείας, η ομάδα αυτή διατύπωσε τη γνώμη ότι η επιστροφή δεν ήταν δικαιολογημένη. Με απόφαση της 9ης Ιουλίου 1982, η οποία κοινοποιήθηκε στη γερμανική κυβέρνηση στις 19 Ιουλίου 1982, η Επιτροπή συμφώνησε με την άποψη αυτή, βάσει δε της εν λόγω αποφάσεως το τελωνείο απέρριψε την αίτηση της εταιρείας Schoellershammer (24 Αυγούστου 1982).

Η προσφεύγουσα άσκησε κατά της ανωτέρω απορριπτικής αποφάσεως τα διοικητικά και δικαστικά ένδικα βοηθήματα. Άσκησε πράγματι στις 17 Σεπτεμβρίου 1982 διοικητική ένσταση ενώπιον της ανωτέρας διοικήσεως οικονομικών (Oberfinanzdirektion) της Κολωνίας και κατόπιν προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου. Όταν έλαβε γνώση της προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου, η ανωτέρα διοίκηση οικονομικών ενέστειλε την εξέταση της διοικητικής ενστάσεως σύμφωνα με το άρθρο 363, παράγραφος 1, του φορολογικού κώδικα (Abgabenordnung), εν αναμονή της αποφάσεως του Δικαστηρίου.

2. Δεν έχω καμία αμφιβολία όσον αφορά το παραδεκτό της προσφυγής. Πράγματι, αν και η εταιρεία Schoellershammer δεν είναι αποδέκτης της αποφάσεως, η απόφαση την αφορά άμεσα και ατομικά (άρθρο 173, δεύτερη παράγραφος της συνθήκης ΕΟΚ). Ατομικά, διότι η απόφαση αναφέρεται στην ιδιαίτερη κατάσταση στην οποία βρίσκεται η προσφεύγουσα και προϋποθέτει ότι η Επιτροπή είναι γνώστης της καταστάσεως αυτής. Άμεσα, διότι το τελωνείο δεν είχε κανένα περιθώριο διακριτικής εξουσίας κατά την έκδοση της αποφάσεως με την οποία απέρριψε την αίτηση της προσφεύγουσας. Αυτό αποδεικνύεται από το άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού 1575/80, σύμφωνα με το οποίο οι εθνικές αρχές αποφασίζουν επί της αιτήσεως επιστροφής «επί τη βάσει της αποφάσεως της Επιτροπής» (βλ. ομοίως απόφαση της 13ης Μαΐου 1971 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 41-44/70, Fruit Company κατά Επιτροπής, Racc. 1971, σ. 411· απόφαση της 23ης Νοεμβρίου 1971 στην υπόθεση 62/70, Bock κατά Επιτροπής, Racc. 1971, σ. 897· απόφαση της 6ης Μαρτίου 1979 στην υπόθεση 92/78, Simmenthal κατά Επιτροπής, Racc. 1979, σ. 777).

3. Η προσφεύγουσα προβάλλει τρεις λόγους ακυρώσεως: παράβαση ουσιώδους τύπου, παράβαση της συνθήκης και των εκτελεστικών της διατάξεων, κατάχρηση εξουσίας.

Ο πρώτος λόγος ακυρώσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτός. Η εταιρεία Schoellershammer υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν τήρησε την τασσόμενη προθεσμία για την κοινοποίηση της αποφάσεώς της στη γερμανική κυβέρνηση. Ποια προθεσμία; Σύμφωνα με τις

συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 5 και 6 του κανονισμού 1575, η Επιτροπή υποχρεούται να λάβει απόφαση εντός τριών μηνών «από της λήψεως του φακέλλου» που της διαβίβασαν οι εθνικές αρχές. Η απόφαση πρέπει έπειτα να κοινοποιηθεί στο ενδιαφερόμενο κράτος «το ταχύτερο δυνατό, και εν πάση περιπτώσει εντός τριάντα ημερών» από την εκπνοή της προθεσμίας που προβλέπεται για τη λήψη της αποφάσεως.

Από τη δικογραφία προκύπτει ότι ο φάκελλος διαβιβάστηκε στην Επιτροπή με έγγραφο της 8ης Απριλίου 1982, ότι η απόφαση ελήφθη στις 9 Ιουλίου 1982 και ότι η κοινοποίησή της στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας πραγματοποιήθηκε 10 ημέρες αργότερα, συνεπώς εντός των προθεσμιών που τάσσει ο κανονισμός 1575.

4. Ο δεύτερος και ο τρίτος λόγος ακυρώσεως θίγουν το κεντρικό πρόβλημα της υποθέσεως, δηλαδή τη νομική βάση της επιστροφής των εισαγωγικών δασμών. Δεν είναι συνεπώς δυνατό να τους εξετάσω χωρίς να εκθέσω, συνοπτικά τουλάχιστον, τη ρύθμιση της επιστροφής των δασμών που ίσχυε κατά το χρόνο των πραγματικών περιστατικών.

Όπως είναι γνωστό, σύμφωνα με το άρθρο 10, παράγραφος 1, της συνθήκης ΕΟΚ, η θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός της Κοινότητας εμπορευμάτων προερχομένων από τρίτες χώρες συνεπάγεται την καταβολή εισαγωγικών δασμών. Το Συμβούλιο, για να καταστήσει ομοιόμορφους τους κανόνες περί επιστροφής που περιλαμβάνονται στις τελωνειακές νομοθεσίες των κρατών μελών, θέσπισε τον κανονισμό 1430/79. Εμπνεόμενο από τις γενικές αρχές που διέπουν την *condictio indebiti,* το νομοθέτημα αυτό αφορά κυρίως τις περιπτώσεις κατά τις οποίες η τελωνειακή οφειλή δεν υφίσταται ή υπερβαίνει το νόμιμα οφειλόμενο ποσό· περαιτέρω, προβλέπει σειρά παρεκκλίσεων από τον κανόνα σύμφωνα με τον οποίο η θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία είναι αμετάκλητη.

Οι παρεκκλίσεις αυτές δικαιολογούνται από την ανάγκη προστασίας του καλόπιστου *solvens* και αναφέρονται σε άλλες δύο κατηγορίες περιπτώσεων. Η πρώτη αφορά τα εμπορεύματα που δηλώνονται από πλάνη ως προοριζόμενα να τεθούν σε ελεύθερη κυκλοφορία, ενώ στην πραγματικότητα προορίζονται να υπαχθούν σε τελωνειακό καθεστώς που δεν συνεπάγεται την καταβολή εισαγωγικών δασμών. Ο *solvens* έχει δικαίωμα επιστροφής αν τα οικεία εμπορεύματα πληρούν τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από το τελευταίο αυτό καθεστώς, αν δηλωθούν αμέσως ως προοριζόμενα να υπαχθούν στο καθεστώς αυτό και αν δεν έχουν χρησιμοποιηθεί κατά τρόπο διαφορετικό από τον επιτρεπόμενο σύμφωνα με το εν λόγω καθεστώς (άρθρα 3 και 4).

Εντελώς διαφορετική είναι η δεύτερη περίπτωση: τα εμπορεύματα που έχουν τεθεί σε ελεύθερη κυκλοφορία πρέπει να βρίσκονται υπό ιδιαίτερες συνθήκες, μη οφειλόμενες σε αμέλεια ή απατηλές ενέργειες του δηλώνοντος, που είναι ικανές να εμποδίσουν τη χρήση τους προς το σκοπό για τον οποίο αυτά δηλώθηκαν. Ο κανονισμός παραθέτει ορισμένα παραδείγματα τέτοιων καταστάσεων. Η τυπική περίπτωση πάντως είναι η περίπτωση των εμπορευμάτων τα οποία ο εισαγωγέας αρνείται να παραλάβει διότι είναι ελαττωματικά ή δεν ανταποκρίνονται προς τους όρους της συμβάσεως. Για να επιτύχει την επιστροφή των δασμών, το πρόσωπο που προέβη στη δήλωση των εμπορευμάτων πρέπει να τα καταστρέψει ή να τα επανεξαγάγει εκτός της Κοινότητας· και οι δύο αυτές ενέργειες πρέπει να εκτελούνται υπό τελωνειακό έλεγχο (άρθρα 5-9).

Είναι προφανές ότι, αν και πολυάριθμες, οι κατά τον τρόπο αυτό καθοριζόμενες περιπτώσεις δεν καλύπτουν όλη την κλίμακα των συγκεκριμένων καταστάσεων στις οποίες μπορεί να είναι δικαιολογημένη η αίτηση επιστροφής των δασμών. Για το λόγο αυτό προβλέπεται μία τελική διάταξη. Το άρθρο 13 ορίζει ότι οι εισαγωγικοί δασμοί είναι δυνατό να επιστραφούν «όταν συντρέχουν ιδιαίτερες περιστάσεις, οι οποίες δεν οφείλονται σε αμέλεια ή δόλο του ενδιαφερομένου».

5. Ας επανέλθουμε στους λόγους ακυρώσεως που ανέφερα ανωτέρω στο σημείο 4.

Η προσφεύγουσα επικαλείται τους λόγους αυτούς για να υποστηρίξει ότι η Επιτροπή δεν αξιολόγησε δεόντως τον ιδιαίτερο χαρακτήρα της επίμαχης καταστάσεως και επομένως κατέληξε σε εσφαλμένη εφαρμογή των κανόνων του κανονισμού 1430. Η Επιτροπή αποκρούει το επιχείρημα αυτό και καταλήγει στο αντίθετο συμπέρασμα.

Οι σχετικές διατάξεις περιλαμβάνονται αφενός στα άρθρα 3 και 4 και αφετέρου στο άρθρο 13. Κατά την άποψη της εταιρείας Schoellershammer, η προκειμένη περίπτωση δεν εμπίπτει στα πρώτα δύο άρθρα, αν μη τι άλλο διότι η εφαρμογή τους προϋποθέτει τη δυνατότητα δηλώσεως των εμπορευμάτων υπό το τελωνειακό καθεστώς για το οποίο πράγματι προορίζονταν, ενώ στην προκειμένη περίπτωση δεν κατέστη δυνατό να πραγματοποιηθεί η ενέργεια αυτή δεδομένου ότι τα εμπορεύματα είχαν ήδη επανεξαχθεί. Ήταν συνεπώς αναγκαίο να εξετασθεί η συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής του άρθρου 13, που αποτελεί γενική ρήτρα βάσει της οποίας επιτρέπεται η επιστροφή των δασμών λόγω επιεικείας. Με άλλους λόγους, η Επιτροπή όφειλε να εξετάσει: α) αν λόγω του εξαιρετικού χαρακτήρα της περιπτώσεως από αντικειμενική άποψη (εισαγωγή και άμεση εξαγωγή) και από υποκειμενική άποψη (απειρία του τοποθετημένου στο τμήμα μεταφορών υπαλλήλου) συντρέχουν οι προβλεπόμενες στην εν λόγω διάταξη «ιδιαίτερες συνθήκες», και β) αν, εκ μέρους του προσώπου που προέβη στη δήλωση, υπήρξε αμέλεια ή δόλος.

Όπως ανέφερα, εντελώς αντίθετη είναι η άποψη της Επιτροπής, η οποία υποστηρίζει ότι η υπό εξέταση περίπτωση δεν μπορεί παρά να διέπεται από τα άρθρα 3 και 4. Πράγματι, τα άρθρα αυτά αφορούν ακριβώς την περίπτωση των εμπορευμάτων που δηλώθηκαν από πλάνη ως προοριζόμενα να τεθούν σε ελεύθερη κυκλοφορία, και δεν διακρίνουν μεταξύ της πλάνης που οφείλεται σε σύγχυση των διαδικασιών και της πλάνης που οφείλεται, όπως συνέβη στην περίπτωση της εταιρείας Schoellershammer, σε πλημμελή γνώση του κανονισμού. Η τελευταία αυτή περίπτωση — η οφειλόμενη σε παραδρομή παράβαση των διαδικαστικών κανόνων — είναι και η συνηθέστερη. Η παράβλεψη των ανωτέρω και η μη παραδοχή της εφαρμογής των δύο αυτών άρθρων στην προκειμένη και σε παρόμοιες περιπτώσεις θα παρείχε τη δυνατότητα (όπως παρατήρησαν και ορισμένοι εμπειρογνώμονες στα πλαίσια της επιτροπής τελωνειακών ατελειών) καταχρήσεων κάθε είδους.

Όσον αφορά έπειτα το άρθρο 13, η δυνατότητα εφαρμογής του στην προκειμένη περίπτωση αποκλείεται λόγω του παρακολουθηματικού χαρακτήρα των διατάξεών του. Το ότι το εν λόγω άρθρο αφορά μόνο τις καταστάσεις που δεν προβλέπονται στις λοιπές διατάξεις αποδεικνύεται κυρίως από τις τροποποιήσεις που επέφερε σε αυτό ο κανονισμός 1672 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 1982 (ΕΕ L 186, σ. 1). Πράγματι, η σήμερα ισχύουσα διατύπωσή του επιτρέπει ρητά την επιστροφή των δασμών σε περίπτωση «μη τηρήσεως των διαδικαστικών κανόνων», εφόσον συντρέχουν ορισμένες προϋποθέσεις. Από αυτό συνάγεται ότι η περίπτωση αυτή δεν καλύπτονταν από την προηγούμενη διατύπωση (ακριβώς διότι ενέπιπτε ήδη στα άρθρα 3 και 4)· και το συμπέρασμα αυτό επιβεβαιώνεται από τη δεύτερη αιτιολογική σκέψη του νέου νομοθετήματος, από την οποία προκύπτει ότι ο νομοθέτης του 1982 θέλησε επί του σημείου αυτού να επιφέρει τροποποίηση σε σχέση με ό,τι ίσχυε προηγουμένως.

Δεν αληθεύει συνεπώς ότι η Επιτροπή προέβη σε ανεπαρκή εξέταση κατά κατάχρηση των εξουσιών της και κατά παράβαση του κανονισμού. Ειδικότερα, η μη δυνατότητα εφαρμογής στην προκειμένη περίπτωση του άρθρου 13 απάλλασσε την Επιτροπή από την υποχρέωση να εξετάσει αν η εταιρεία Schoellershammer εβαρύνετο με αμέλεια ή δόλο.

6. Τα επιχειρήματα που προέβαλε η Επιτροπή όσον αφορά το άρθρο 13 — στην πρώτη του διατύπωση εννοείται, εφόσον η σημερινή διατύπωση τέθηκε σε εφαρμογή

μετά τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως και ισχύει για τις επιστροφές των δασμών που βεβαιώθηκαν λογιστικώς μετά την 1η Ιουλίου 1982 — δεν είναι πολύ πειστικά. Δεν πιστεύω δηλαδή ότι το άρθρο αυτό αφορά μόνο καταστάσεις διαφορετικές από τις προβλεπόμενες στα προηγούμενα άρθρα.

Στην άποψη αυτή με οδηγεί σειρά στοιχείων. Πρώτο στοιχείο είναι η διατύπωση που αποτελεί τον πυρήνα της διατάξεως. Όταν ορίζεται ότι η διάταξη αυτή εφαρμόζεται σε «ιδιαίτερες συνθήκες» αυτό δεν σημαίνει σε καμία περίπτωση ότι το πεδίο εφαρμογής της περιορίζεται αναφορικά προς τις περιπτώσεις που υπάγονται στις λοιπές διατάξεις. Έπειτα, η θέση του άρθρου στο τέλος του τίτλου Ι, ο οποίος περιλαμβάνει τη ρύθμιση της «επιστροφής ή της διαγραφής χρέους εισαγωγικών δασμών», ενισχύει μου φαίνεται την εντύπωση που προκαλεί η γραμματική ερμηνεία του άρθρου, ότι δηλαδή η εν λόγω διάταξη δεν είναι απλώς και μόνο *παρακολουθηματική*, αλλά αποτελεί ρήτρα επιεικείας, ή μάλλον γενική ρήτρα που επιτρέπει την εκτίμηση περιπτώσεων οι οποίες ίσως ρυθμίζονται ήδη κατά τις τυπικές εκφάνσεις τους, έχουν όμως προσλάβει ανώμαλο χαρακτήρα λόγω της επελεύσεως απρόβλεπτων συμβάντων ή ασυνήθων περιστατικών. Πολύ περισσότερο εμφαντικές είναι τέλος οι προπαρασκευαστικές εργασίες του κανονισμού 1430. Κατά την υποβολή του σχετικού σχεδίου στο Συμβούλιο, η Επιτροπή δήλωσε ότι το άρθρο 14 (το μετέπειτα άρθρο 13) θα επέτρεπε τη ρύθμιση «ειδικών περιστάσεων που δικαιολογούν τη λήψη μέτρων λόγω επιεικείας».

Σήμερα, όπως είναι γνωστό, η Επιτροπή επικαλείται τις τροποποιήσεις που επέφερε στο άρθρο 13 ο κανονισμός 1672. Ας προσπαθήσουμε λοιπόν να εξετάσουμε τις τροποποιήσεις αυτές λεπτομερέστερα. Εξαιρουμένων των διαδικαστικών κανόνων της δεύτερης παραγράφου, επαναλαμβάνω ότι η παλιά διατύπωση περιοριζόταν να προβλέψει τη δυνατότητα επιστροφής «σε καταστάσεις που προκύπτουν από ιδιαίτερες συνθήκες για τις οποίες δεν υπήρξε καμία αμέλεια ή δόλος». Η νέα διατύπωση αποτελείται από τρεις παραγράφους. Η πρώτη προβλέπει ότι η επιστροφή είναι δυνατή στις ίδιες περιπτώσεις (δηλαδή σε καταστάσεις που προκύπτουν από ιδιαίτερες συνθήκες κλπ.), αλλά — και αυτό είναι το αποφασιστικό σημείο — εφόσον οι περιπτώσεις αυτές «είναι διαφορετικές από τις προβλεπόμενες στα τμήματα Α μέχρι Δ». Η συνέπεια της προσθήκης αυτής είναι προφανής: η διάταξη είναι τώρα *σαφώς παρακολουθηματική*, ισχύει δηλαδή για τις περιπτώσεις — και μόνο για τις περιπτώσεις — οι οποίες *δεν* ρυθμίζονται με τις λοιπές διατάξεις του κανονισμού.

Η δεύτερη παράγραφος φαίνεται ότι αλλάζει κατεύθυνση: ορίζει ότι η επιστροφή είναι επίσης δυνατή «σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η επιστροφή αυτή ... δεν ήταν δυνατό να παρασχεθεί με βάση τις διατάξεις των τμημάτων Β έως Δ λόγω της μη τηρήσεως ... διαδικαστικής διατάξεως». Πρόκειται για επιστροφή στη «γενική ρήτρα» του παλιού άρθρου 13; Ίσως. Εν πάση περιπτώσει, η επιστροφή αυτή χαρακτηρίζεται από πολλή επιφυλακτικότητα για να είναι πράγματι σημαντική. Διότι, εκτός από τη συνήθη προϋπόθεση της μη συνδρομής αμέλειας ή δόλου, ο νομοθέτης του 1982 απαιτεί να διαπιστωθεί αν πληρούνται «οι αναγκαίες προϋποθέσεις για την επιστροφή» οι οποίες προβλέπονται στα τμήματα Β, Γ και Δ· και σαν να μην αρκούσε αυτό, ορίζει στην τρίτη παράγραφο ότι «η επιστροφή ή η διαγραφή χρέους είναι δυνατό να υπόκεινται σε ειδικούς όρους».

Το πλαίσιο μου φαίνεται τώρα σαφές. Το νέο άρθρο 13 διατηρεί ελάχιστα στοιχεία του προηγούμενου: είναι επιφυλακτικό, αυστηρό, «συγκεκριμένο», μέχρι σημείου να είναι αμφίβολο αν μπορεί να χαρακτηριστεί ως γενική ρήτρα. Αν όμως έτσι έχουν τα πράγματα, η άποψη της Επιτροπής δεν ευσταθεί πλέον και πρέπει μάλλον να καταλήξουμε στο αντίθετο συμπέρασμα.

Με άλλους λόγους, το γεγονός ότι μεταξύ των περιπτώσεων κατά τις οποίες δικαιολογείται επιστροφή προβλέπεται σήμερα ρητά η παράβαση των διαδικαστικών κανόνων δεν συνεπάγεται ότι η περίπτωση αυτή αποκλειόταν από το προηγούμενο κείμενο. Το γεγονός αυτό μάλλον επιτρέπει να καταλήξουμε στο αντίθετο συμπέρασμα: ο νομοθέτης του 1982, σύμφωνα με την πρόθεσή του να θεσπίσει περιοριστική διάταξη, συγκεκριμενοποίησε απλώς και μόνο και καθόρισε σαφώς μία περίπτωση η οποία, υπό το πνεύμα επιεικείας του προηγούμενου νομοθέτη, ενέπιπτε αναμφισβήτητα στην ευρύτατη έννοια των «ιδιαιτέρων συνθηκών».

Είναι αληθές ότι υπέρ της απόψεως της Επιτροπής συνηγορεί ένα στοιχείο του κειμένου, δηλαδή η δεύτερη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1672 στην οποία, όπως είναι γνωστό, αναφέρεται ότι οι διατάξεις του κανονισμού του 1979 «δεν επιτρέπουν την επιστροφή» σε περίπτωση παραβάσεως των διαδικαστικών κανόνων. Είναι ικανό όμως το στοιχείο αυτό να ανατρέψει την ερμηνεία την οποία προτείνω για το προγενέστερο άρθρο 13; Όχι βέβαια, και εξηγώ γιατί. Η δεύτερη αιτιολογική σκέψη θα είχε τη συνέπεια που της αποδίδει η Επιτροπή αν η νέα διάταξη ήταν ερμηνευτική και επιπλέον πιο γενναιόδωρη από την προηγούμενη. Αυτό όμως δεν συμβαίνει. Όπως ανέφερα, σε σύγκριση με την προηγούμενη διάταξη, η νέα εμπνέεται από νομικισμό και το πεδίο εφαρμογής της είναι περιορισμένο: είναι συνεπώς αδύνατο να εφαρμοστεί αναδρομικά, έστω και μόνο για ερμηνευτικούς σκοπούς. *Odiosa sunt restringenda,* αναφέρει ένα αρχαίο νομικό αξίωμα που ισχύει και σήμερα.

7. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι από τους δύο λόγους ακυρώσεως που εκτίθενται στο σημείο 4 ένας μόνο στηρίζεται σε βάσιμα επιχειρήματα: όχι ο λόγος της καταχρήσεως εξουσίας, που δεν βρίσκει κανένα έρεισμα στα πραγματικά περιστατικά, δεδομένου ότι η καθής προέβη απλώς σε εσφαλμένη ερμηνεία ορισμένων διατάξεων, αλλά ο λόγος που αναφέρεται στην παράβαση του κανονισμού 1430/79. Η απόφαση της 9ης Ιουλίου 1982 πάσχει συνεπώς ελάττωμα. Εντούτοις, η εταιρεία Schoellershammer δεν ζητεί αυτό και μόνο από το Δικαστήριο. Ζητεί επιπλέον να διαπιστωθεί ότι η επιστροφή ήταν στην προκειμένη περίπτωση δικαιολογημένη, στηρίζει δε την άποψή της στο ότι η Επιτροπή απέσχε από την άσκηση της διακριτικής της εξουσίας εκτιμήσεως εφόσον θεώρησε ότι δεν έπρεπε να εφαρμόσει το άρθρο 13.

Το αίτημα είναι αβάσιμο. Πράγματι, στα πλαίσια της διαδικασίας ελέγχου της νομιμότητας, το Δικαστήριο μπορεί μόνο να ακυρώσει την πράξη· είναι δε προφανέστατο ότι η άρνηση επιστροφής των δασμών δεν μπορεί, όπως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, να εξομοιωθεί με κύρωση και να συνιστά έτσι περίπτωση ως προς την οποία το Δικαστήριο έχει πλήρη δικαιοδοσία (άρθρο 172 της συνθήκης ΕΟΚ).

8. Για όλους τους λόγους που εξέθεσα ανωτέρω, προτείνω στο Δικαστήριο να κάνει εν μέρει δεκτή την προσφυγή που άσκησε στις 21 Οκτωβρίου 1982 η εταιρεία Papierfabrik Schoellershammer κατά της Επιτροπής και να ακυρώσει την απόφαση της 9ης Ιουλίου 1982, που αφορά διαδικασία προβλεπόμενη στο άρθρο 13 του κανονισμού ΕΟΚ 1430/79 για την επιστροφή εισαγωγικών δασμών, να απορρίψει δε το αίτημα με το οποίο ζητείται να διαπιστωθεί ότι η εν λόγω επιστροφή ήταν δικαιολογημένη στην προκειμένη περίπτωση. Προτείνω επίσης να καταδικαστεί η καθής στα δικαστικά έξοδα.